

КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ПОГЛЯДИ

У статті порушено питання інформатизації управління навчально-виховним процесом, висвітлене в педагогічній теорії, оскільки сучасний світовий простір носить інформаційний характер, а поінформованість суб'єктів навчального процесу є необхідністю. Досліджено проблеми інформатизації управління в сучасних умовах глобалізації та інтеграційних суспільних процесів. Подано аналіз вітчизняних і зарубіжних концепцій інформатизації вищої освіти. Розкрито процес, за допомогою якого інформаційні технології дають можливість підвищити ефективність усіх складників управлінської діяльності. Перспектива дослідження полягає у подальшому науковому обґрунтуванні концептуальних засад та розробленні та експериментальній перевірці моделі даної педагогічної системи.

Ключові слова: інформатизація, вищі навчальні заклади, програма інформатизації, інформатизація управління, управління, ІКТ.

Постановка проблеми. Формування інформаційного суспільства спирається на новітні інформаційні, телекомунікаційні технології і технології зв'язку. Саме нові технології привели до бурхливого поширення глобальних інформаційних мереж, що відкриває принципово нові можливості міжнародного інформаційного обміну. Перспективні інформаційні технології є як обов'язковим елементом роботи сучасного освітнього закладу, так і інструментом забезпечення конкурентоспроможності.

Останніми роками в Україні одним із стратегічних напрямків подальшого соціально-економічного розвитку нашого суспільства обрано інформатизацію усієї сфери освіти, починаючи з впровадження інформаційних та комп'ютерних технологій у повсякденну освітню та наукову діяльність і закінчуючи повною автоматизацією процесів управління навчальним закладом [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на те, що, загалом, проблема підвищення ефективності і результативності навчання у системі освіти (на усіх рівнях) добре розроблена, зокрема, Ю. Бабанським, В. Бондарем, А. Кузьмінським, І. Підласим, М. Поташником та ін., питання інформатизації управління ВНЗ як чинника підвищення ефективності навчання й управління досліджені недостатньо і залишаються нерозв'язаними.

Метою статті є аналіз впливу комплексної програми інформатизації на забезпечення розвитку та конкурентоспроможності ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Вивчення історії зародження поняття "інформатизація освіти" показує, що в СРСР до середини 80-х років замість поняття "інформатизація освіти" фактично використовувалося інше поняття "комп'ютеризація навчання", а трохи пізніше "інформатизація навчання". Спочатку комп'ютеризація навчання – це застосування комп'ютерної техніки для прискорення математичних та інших розрахунків, оскільки комп'ютер точніший і швидший засіб обчислень; потім комп'ютеризація навчання – це застосування комп'ютера для оброблення, зберігання та розповсюдження всілякої інформації навчального призначення – цифрової, текстової, графічної, звукової, візуальної та ін.; далі комп'ютеризація навчання – це застосування комп'ютера для вдосконалення діяльності суб'єктів процесу навчання – тих, хто навчається, викладачів, адміністрації; нарешті, комп'ютеризація навчання – це застосування комп'ютера як засобу інтелектуальної діяльності суб'єктів процесу навчання та ін. [2: 54].

Оскільки перші ЕОМ створювалися з метою вдосконалення обчислень, то в 40-50-х роках минулого століття застосування ЕОМ у навчальному процесі бачиться лише як універсальний і швидкодіючий обчислювач. У 60-70-ті роки комп'ютер найчастіше розглядається як черговий – слідом за радіо, телевізором, магнітофоном тощо, – технічний засіб навчання, і поширення набуває, наприклад, таке поняття: комп'ютеризація навчання – це застосування комп'ютера як засобу навчання.

Концептуальна ідея комп'ютеризації навчання – використання комп'ютерної техніки як технічно досконалішого засобу навчання, в тому числі і для програмованого навчання. Поняття інформатизації освіти в СРСР в цей період ще не застосовується.

У 70-80-ті роки під комп'ютеризацією навчання стали розуміти ширше використання ЕОМ в освітній сфері: в педагогічній літературі можна було зустріти таке визначення: комп'ютеризація навчання – це багатоцільове використання засобів електронної обчислювальної техніки в навчальному процесі, де багатоцільове використання передбачало застосування комп'ютера як засобу навчання, як об'єкта вивчення можливості застосування комп'ютера в цілях управління, як засобу оброблення найрізноманітнішої інформації – числової, текстової, символічної, звукової тощо [2: 57].

Концептуальна ідея комп'ютеризації навчання – використання комп'ютерної техніки не тільки як засобу навчання, але й з іншою метою: як засобу оброблення навчальної інформації, як засобу управлінської діяльності тощо. Поняття "інформатизація освіти" в СРСР в цей період також ще не застосовується.

У 1985/86 навчальному році у всіх середніх школах СРСР було введено загальний курс основ інформатики та обчислювальної техніки з метою формування комп'ютерної грамотності учнів. Змінилася і концептуальна ідея комп'ютеризації навчання: комп'ютеризація навчання – це можливість формування комп'ютерної грамотності нових поколінь як необхідного елемента загальноосвітньої підготовки.

У 1988 році під керівництвом А. П. Єршова було розроблено першу в СРСР концепцію інформатизації освіти, яка обумовлювала вирішення таких завдань: 1) формування комп'ютерної грамотності як елемента загальноосвітньої підготовки людини; 2) навчання професійному використанню нових інформаційних технологій; 3) розвиток змісту і методів навчання на основі нових інформаційних технологій; 4) використання нових інформаційних технологій як знарядь праці; 5) застосування ЕОМ на дозвіллі; 6) використання ЕОМ в управлінні освітою. У Концепції були намічені основні етапи інформатизації освіти: початкове ознайомлення випускників середніх та вищих навчальних закладів та педагогів з можливостями ЕОМ; розгортання комплексу досліджень форм і методів використання ЕОМ у навчальному процесі; відпрацювання організаційних і технічних питань створення педагогічних програмних засобів та ін.; в 90-х роках – широке поширення форм творчої роботи вчителів та учнів з використанням обчислювальної техніки; організація масового експерименту щодо застосування ЕОМ у навчанні, створення систем комп'ютерного зв'язку між установами освіти та ін. Надалі передбачався масовий перехід до вивчення загальноосвітніх дисциплін з використанням обчислювальної техніки на всіх щаблях освіти; введення в дію загальнодоступних баз даних для підтримки систем заочного навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації; створення інтегрованої комп'ютерної системи управління закладами освіти та ін.

Як бачимо, проблема підвищення ефективності управлінської діяльності була й залишається актуальною. У сучасних реаліях більшість провідних фахівців цієї галузі вважає, що її розв'язанню значною мірою може сприяти застосування сучасних інформаційних технологій, інформаційних комунікацій, засобів оброблення даних та інших чинників, що становлять процес інформатизації. Отже, інформатизація управління у ВНЗ полягає у використанні найраціональніших засобів підвищення ефективності і результативності роботи колективу ВНЗ через використання інформаційно-комунікаційних технологій.

З'ясування значення основних понять вітчизняної теорії інформатизації управління освітою у їх історичному розвитку дає можливість зосередитися, безпосередньо, на аналізові основних вітчизняних і зарубіжних концепцій інформатизації управління освітою сучасності.

Так, модель розвивальної освіти (В. Давидов та ін.) передбачає організацію освіти як особливої інфраструктури шляхом широкої кооперації діяльності освітніх систем різного рангу, типу і рівня. Така побудова дає змогу забезпечувати й задовольняти потреби різних прошарків населення країни в освітніх послугах, швидко розв'язувати освітні завдання й забезпечувати розширення спектру освітніх послуг [3: 57]. Освіта також одержує реальну можливість бути потрібною і в інших сферах, без додаткових погоджень із державною владою.

У свою чергу, традиційна модель освіти (В. Бондар, А. Кузьмінський, М. Фіцула та ін.) – модель систематичної академічної освіти як способу передавання молодому поколінню універсальних елементів культури. Основну роль освіти традиціоналісти вбачають у тому, щоб зберігати й передавати молоді елементи культурної спадщини людської цивілізації. Насамперед, ідеться про різноманіття знань, умінь і навичок, ідеалів та цінностей, які сприяють індивідуальному розвитку людини і збереженню соціального ладу [4: 37]. Відповідно до концепції традиціоналізму, освітня система покликана здебільшого розв'язувати завдання формування базових знань, умінь і навичок (у межах сформованої культурно-освітньої традиції), які дають змогу індивідуові перейти до самостійного засвоєння знань, цінностей і вмінь вищого рангу порівняно із засвоєними.

Раціоналістична модель освіти (П. Блум, Р. Ганн'є, Б. Скінер та ін.) передбачає таку її організацію, яка насамперед "забезпечує засвоєння знань, умінь, навичок і практичне пристосування молодого покоління" до сучасного суспільства. У межах цієї моделі дбають про передавання-засвоєння лише тих культурних цінностей, які дають змогу молодій людині безболісно адаптуватися до наявних суспільних структур. І будь-яку освітню програму можна перевести в "поведінковий" аспект знань, умінь і навичок, які варто опанувати учням [5: 157].

В ідеології сучасної раціоналістичної моделі освіти центральне місце належить біхевіористській концепції соціальної інженерії. Раціоналісти виходять із порівняно пасивної ролі учнів, що, одержуючи певні знання, уміння і навички, здобувають, таким чином, адаптивний "поведінковий репертуар", необхідний для адекватного життєвляштування відповідно до соціальних норм, вимог і запитів суспільства.

Раціоналістична модель не передбачає таких чинників, як творчість, самостійність, відповідальність, індивідуальність, природність тощо. Поведінкові цілі вносять в освітній процес дух обмеженого

утилітаризму й нав'язують педагогові негнучкий і механічний спосіб дій. Ідеалом є точна відповідність запропонованому шаблону, діяльність педагога перетворюється на посилену підготовку учнів чи студентів (наприклад, до виконання тестів) [6: 76].

Феноменологічна модель освіти (Р. Друкер, А. Маслоу, В. Намберг та ін.) передбачає персональний характер навчання з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей тих, хто навчається, дбайливе й уважне ставлення до їхніх інтересів і потреб. Його представники відкидають погляд на школу як на "освітній конвеєр" [1; 7; 4]. Освіту вони розглядають як гуманістичну в тому значенні, що вона найбільш повно й адекватно відповідає справжній сутності людини, допомагає їй знайти те, що в ній уже закладено природою, а не "відливати" у певну форму, придуману кимось задалегідь. Педагоги – прихильники цієї моделі створюють умови для самопізнання й підтримання унікального розвитку кожного учня чи студента відповідно до успадкованої ним природи, надають якнайбільше свободи вибору й умов для реалізації свого природного потенціалу і для самореалізації. Прихильники цього напряму обстоюють право індивіда на автономію розвитку й освіти.

Неінституціональна модель освіти (Х. Гарднер, Дж. Корнер, Ф. Клейн, Дж. Рілли, А. Трант та ін.) орієнтована на організацію освіти поза соціальними інститутами, зокрема школами і ВНЗ. Це освіта на "природі" за допомогою Інтернету, в умовах "відкритих шкіл", дистанційного навчання та і. [2; 6; 4].

Інформатизація управління діяльністю ВНЗ передбачає також наявність єдиної інфраструктури освітнього закладу. Під інформаційною інфраструктурою, на думку М. Бідняк, "...можна розуміти кілька її складових: технічну базу, що включає засоби обчислювальної техніки і системи телекомунікацій; систему інформаційних ресурсів, тобто всю інформацію, що циркулює всередині телекомунікаційних мереж; інформаційні послуги, тобто систему надання ресурсів і механізм їх застосування споживачем; нормативно-правову базу, яка регламентує правила взаємодії споживача в системі інформаційних ресурсів і послуг" [8: 42]. Крім того, до інформаційної інфраструктури ВНЗ варто віднести систему перепідготовки кадрів.

Ефективність інформатизації навчального закладу значною мірою залежить від наукового обґрунтування цього процесу. Зокрема, А. Андрєєв вказує на 4 напрямки в розвитку процесу інформатизації освіти:

1. Оснащення освітніх установ засобами інформаційних і телекомунікаційних технологій та використання їх як нового педагогічного інструменту, що дозволяє істотно підвищити ефективність освітнього процесу.

2. Використання сучасних засобів, технологій і баз даних для інформаційної підтримки освітнього процесу, забезпечення можливості віддаленого доступу до наукової та навчально-методичної інформації.

3. Розвиток і поширення дистанційного навчання.

4. Перегляд і зміна змісту освіти на всіх його рівнях обумовлені стрімким розвитком процесу інформатизації суспільства [7: 57].

Можна погодитися з думкою А. Андрєєва, що, почавшись з освоєння і фрагментарного впровадження комп'ютерів в традиційні навчальні дисципліни, засоби ІКТ стали розвивати і пропонувати педагогам нові засоби та організаційні форми навчальної роботи, які в подальшому стали використовуватися повсюдно і сьогодні здатні підтримувати практично всі стадії освітнього процесу [9: 92].

Якщо узагальнити різні погляди на інформатизацію навчального закладу, то можна зазначити, що більшість науковців приділяють увагу такій функції, як підтримка управлінських рішень. Справді, інформаційні технології дають можливість підвищити ефективність усіх складників процесу розроблення та реалізації управлінського рішення: отримання необхідної інформації, розроблення управлінського рішення, доведення управлінського рішення до виконавців, контроль за виконанням управлінського рішення.

Однак базовою для всіх інших функцій інформатизації навчального закладу є функція отримання, фіксації, зберігання та перетворення інформації. Ця функція є ширшою за попередню у зв'язку з тим, що інформація потрібна не тільки для прийняття управлінських рішень.

Саме ця функція створює умови для реалізації ще однієї важливої функції інформатизації навчального закладу – задоволення інформаційних потреб учнів, студентів, працівників, потенційних споживачів освітніх послуг, працівників інших освітніх установ і структур управління освітою.

Хоча ці функції між собою тісно зв'язані, але кожна з них забезпечує реалізацію специфічних завдань, зв'язаних з управлінською та освітньою діяльністю,

В інформатизації навчального закладу можна виділити кілька взаємозв'язаних процесів, що становлять певну цілісність – інформатизація навчально-виховного процесу, інформатизація управління навчальним закладом та управління інформатизацією. Успіх інформатизації навчального закладу залежить від управління цим процесом.

Л. Забродська [2: 88] розробила алгоритм технології впровадження інформаційної системи управління навчально-виховним процесом (ІСУНП), кроками якого є: аналіз педагогічної доцільності впровадження інформаційної технології управління; визначення мети функціонування ІСУНП; визначення складу функціональних завдань; розроблення інформаційної та функціональної моделі ІСУНП; розроблення

інформаційних процесів; визначення функціональних систем, які входять до складу ІСУНП; експериментальна перевірка ІСУНП; аналіз результатів впровадження: оцінка ефективності впровадження інформаційної технології управління; розроблення методичних рекомендацій керівникам загальноосвітніх навчальних закладів.

З наведеним переліком складників технології інформатизації можна погодитися, але більшість із цих кроків зв'язана з моделюванням системи управління інформатизацією. Керівникові навчального закладу для розв'язання зазначеної проблеми, крім моделювання інформаційної мережі, необхідно розв'язати й інші управлінські завдання.

Одним із таких завдань є створення й розвиток матеріальної бази інформатизації, що передбачає придбання комп'ютерів, придбання або розроблення комп'ютерних програм, створення корпоративної мережі, підключення до мережі Інтернет, обладнання відповідних приміщень.

Паралельно з першими двома завданнями керівнику навчального закладу треба розв'язувати ще одне завдання – розробляти і впроваджувати організаційну структуру управління процесом інформатизації. Це завдання передбачає, що буде внесено зміни до посадових обов'язків працівників навчального закладу, пов'язані з інформатизацією, призначено відповідального за цей процес, створено центр або відділ, лабораторію, раду з проблем інформатизації.

Четвертим управлінським завданням інформатизації управління є підготовка членів колективу до оптимального використання можливостей інформаційних технологій. Підготовка студентів здійснюється за допомогою навчального процесу, позааудиторної роботи, створення можливості використовувати комп'ютерну техніку в повсякденному житті.

Підготовка працівників навчального закладу здійснюється за допомогою лекцій, семінарів, практикумів, вивчення літератури, досвіду комп'ютеризації навчального закладу. Усі перелічені вище завдання розв'язуються на початковому етапі інформатизації, але вони не вичерпують усіх завдань управління процесом інформатизації.

У науковій літературі набула відображення проблема використання інформаційних технологій у діяльності окремих керівників навчальних закладів. Так, П. Матвієнко, З. Онишків розглядають проблему створення автоматизованого робочого місця завуча школи. На їхню думку, таке місце має містити вісім компонентів, серед яких: навчальні плани; характеристика навчального закладу; база даних співробітників; посади та навантаження; таблиці обліку робочого часу; тарифікація працівників; розклад занять; облік замінь [2; 5].

Наявність різнопланових поглядів на проблему інформатизації в освіті, необхідність систематизації та класифікації її завдань вимагають визначити теоретичні засади досягнення такої мети. Класифікувати й визначити завдання інформатизації навчального закладу можна за допомогою концепції управління, яка системно охоплює це явище. Такою є концепція створення умов. У цій концепції управління навчальним закладом розглядається як створення прогностичних, педагогічних, психологічних, організаційних, кадрових, правових, матеріально-фінансових, санітарно-гігієнічних, медичних умов, необхідних для стабільного функціонування, розвитку навчального закладу, реалізації його мети.

Відповідно до цієї концепції всі завдання комп'ютеризації навчального закладу можна поділити на дев'ять груп. Головною групою, якій підпорядковано решту, є група завдань, пов'язана зі створенням педагогічних умов. Усі інші групи пов'язані з вирішенням управлінських завдань. Аналіз названих переліків завдань інформатизації свідчить, що більшість із них передбачають створення педагогічних та організаційних умов. До перших віднесено підготовку індивідуальних навчальних планів і навчальних програм з кожного предмета; облік досягнень, одержаних магістрами з кожного предмета; визначення соціотипу та функціонального стану магістрів тощо. До других належать: розроблення розкладу занять, облік робочого часу працівників, автоматизація документообігу тощо [6: 47].

Використання наведеної інтерпретації сутності інформатизації управління навчальним закладом дає можливість визначити додаткові можливості. Так, для того, щоб сприяти створенню прогностичних умов діяльності навчального закладу, у базі даних має міститися така інформація:

1) законодавчі акти, державні програми, які характеризують завдання й напрями розвитку навчального закладу;

2) інформація про навчальний заклад, яка характеризує його можливості та результати діяльності за останні роки (звіти, плани роботи за минулі роки тощо);

3) інформація про мікросередовище навчального закладу (дані про навчальні заклади, які надають споріднені послуги, дані про установи, які можуть сприяти розв'язанню завдань навчального закладу, дані про потреби в освітніх послугах і фахівцях, можливих абітурієнтах навчального закладу);

4) характеристика головних параметрів макросередовища, які впливають на навчальний заклад. Цей блок інформації може бути представлений або науковими статтями про стан економічного, політичного, культурного розвитку країни, тенденції розвитку освіти в країні та світі, або відповідними узагальненими матеріалами, підготовленими працівниками навчального закладу.

Зіставлення та аналіз наведених видів інформації дають можливість визначити перспективи розвитку навчального закладу, розробити перспективний план роботи, концепцію діяльності освітньої установи, визначити перспективні завдання кожному з працівників.

Висновки і пропозиції. Отже, наприкінці ХХ – початку ХХІ століть інформатизація освіти на концептуальному рівні стала розглядатися вже не тільки як чинник інформатизації суспільства, а й як стратегічний ресурс розвитку сучасного світу, оскільки частка інформаційного сектора економіки провідних країн постійно зростає. Звідси, цілком природно, що багато країн сьогодні розглядають процес інформатизації освіти як одну з найважливіших стратегічних проблем розвитку не тільки своїх держав, а й цивілізації загалом.

Таким чином, аналіз вітчизняних і зарубіжних концепцій інформатизації вищої освіти дає змогу зробити висновок, що ефективність інформатизації навчального закладу значною мірою залежить від:

- правильних управлінських рішень керівництва ВНЗ;
- наукового обґрунтування цього процесу;
- від використання різних комп'ютерних програм, спрямованих на модернізацію управління ВНЗ;
- від створення банку даних усіх підрозділів ВНЗ тощо.

Інформаційні технології дають можливість підвищити ефективність усіх складників управлінської діяльності. Перспектива дослідження полягає у подальшому науковому обґрунтуванні концептуальних засад та розробленні й експериментальній перевірці моделі педагогічної системи підготовки магістрів спеціальності "Управління навчальним закладом" до інформатизації управлінської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Атаманчук Ю. М. Управління вищим навчальним закладом освіти в Україні / Ю. М. Атаманчук // Гуманітарний вісник. – Додаток 1 до Вип. 27, Том III (36) : Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К. : Гнозис, 2012. – С. 6–12.
2. Гриньова М. В. Менеджмент загальноосвітніх навчальних закладів : [навчально-методичний посібник для студентів і магістрантів] / М. В. Гриньова, Л. В. Малаканова ; Полт. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПП "Астра", 2012. – 311 с.
3. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті : дорожня картка керівника : [навч.-метод. посібник] / О. І. Мармаза. – Х. : Вид. група "Основа", 2007. – 448 с. – (Серія "Адміністратору школи").
4. Lambert D. Training tomorrow's teachers today / D. Lambert, M. S. Totterdell // Magister. – 1995. – № 5. – 56 р.
5. Гримблат С. О. Проблемы оптимизации высшего образования (на модели менеджмента и психологии) : [монографія] / С. О. Гримблат, И. К. Сосин. – Харьков : Факт, 2004. – 720 с.
6. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М. : Международный гуманитарный фонд "Знание", 1996. – 308 с.
7. Гогохия Х. Н. Подготовка учителей в области автоматизации процессов информационно-методического обеспечения / Х. Н. Гогохия // Информатика и образование. – 2000. – № 10. – С. 92–94.
8. Маркіна І. А. Методологія сучасного управління : [монографія] / І. А. Маркіна. – К. : Вища шк., 2001. – 311 с.
9. Мармаза О. І. Проектний підхід до управління навчальним закладом : [методичний матеріал] / О. І. Мармаза. – Х. : Вид. група "Основа", 2003. – 80 с. – (Б-ка журналу "Управління школою" ; вип. 12).

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Atamanchuk M. Upravlinnya vyshchym navchal'nym zakladom osvity v Ukrayini [Higher Educational Institution Management in Ukraine] / M. Atamanchuk // Gumanitarnyy visnyk [Humanitarian Bulletin]. – Dodatok 1 do Vyp. 27, Tom III (36) : Tematychnyy vypusk "Vyshcha osvita Ukrayiny u konteksti integratsii do evropeys'kogo osvitiynogo prostoru". – K. : Gnozis, 2012. – S. 6–12.
2. Gryniyova M. V. Menedzhment zagalnoosvitnikh navchal'nykh zakladiv [Management of Educational Establishments] : [navcha'no-metodychnyy posibnyk dlya studentiv i magistrantiv] / M. V. Gryniyova, L. V. Malakanova ; Polt. nats. ped. un-t imeni V. G. Korolenka. – Poltava : PP "Astraya", 2012. – 311 s.
3. Marmaza O. I. Menedzhment v osviti : dorozhnya karta kerivnyka [Management in Education : Leader's Road Map] : [navch.-metod. posibnyk] / O. I. Marmaza. – Kh. : Vyd. grupa "Osnova", 2007. – 448 s. – (Seriya "Administratorsu shkoly").
4. Lambert D. Training tomorrow's teachers today / D. Lambert, M. S. Totterdell // Magister. – 1995. – № 5. – 56 p.
5. Grimblat S. O. Problemy optimizatsii vysshego obrazovaniya (na modeli menedzhmenta i psikhologii) [Issues of Optimization of Higher Education (on the Model of Management and Psychology)] : [monografiya] / S. O. Grimblat, I. K. Sosin. – Khar'kov : Fakt, 2004. – 720 s.
6. Markova A. K. Psikhologiya professionalizma [Professional Psychology] / A. K. Markova. – M. : Mezhdunarodnyy gumanitarnyy fond "Znanie", 1996. – 308 s.
7. Gogokhiya Kh. N. Podgotovka uchiteley v oblasti avtomatizatsii protsessov informatsionno-metodicheskogo obespecheniya [Teachers' Preparation in the Sphere of Automatization of Informational-Methodical Support Processes] / Kh. N. Gogokhiya // Informatika i obrazovanie [Informatics and Education] – 2000. – № 10. – S. 92–94.
8. Markina I. A. Metodologiya suchasnogo upravlinnya [Methodology of Modern Administration] : [monografiya] / I. A. Markina. – K. : Vyshcha shk., 2001. – 311 s.

9. Marmaza O. I. Proektnyy pidkhdid do upravlinnya navchal'nym zakladom [Project Approach to the Administration of the Educational Establishment] : [metodychnyy material] / O. I. Marmaza. – Kh. : Vyd. grupa "Osнова", 2003. – 80 s. – (В-ка zhurnalu "Upravlinnya shkolyu" ; vyp. 12).

Матеріал надійшов до редакції 30.01. 2015 р.

Атаманчук Ю. Н. Концепции информации высшего образования: отечественный и зарубежный взгляд.

В статье затронуты вопросы информатизации управления учебно-воспитательным процессом, освещенного в педагогической теории, поскольку современное мировое пространство носит информационный характер, а осведомленность субъектов учебного процесса является необходимостью.

Исследуются проблемы информатизации управления в современных условиях глобализации и интеграционных общественных процессов. Дается анализ отечественных и зарубежных концепций информатизации высшего образования. Раскрывается процесс, с помощью которого информационные технологии позволяют повысить эффективность всех составляющих управленческой деятельности. Перспектива исследования заключается в дальнейшем научном обосновании концептуальных основ и разработке, экспериментальной проверке модели данной педагогической системы.

Ключевые слова: информатизация, высшие учебные заведения, программа информатизации, информатизация управления, управления, ИКТ.

Atamanchuk Yu. N. Concepts of Higher Education Information: Domestic and Foreign Views.

The article raised the issue of the informational management of the educational process, documented in the educational theory, because the modern world space is informational and the subjects' awareness of the educational process is a necessity. The problems of the informational management in the current context of globalization and integration of social processes are considered. The analysis of domestic and foreign concepts of informatization of higher education is done. It reveals the process by which informational technologies make it possible to increase the effectiveness of all components of management activities. Informational society formation is based on the latest information, telecommunication and communicational technologies. This new technology led to the rapid spread of global informational networks, opening up entirely new possibilities for the international information exchange. IT is a mandatory element of the modern educational institution and a tool for competitiveness. The article aims to analyze the impact of a comprehensive informational program to ensure the development and competitiveness of the university. Figuring out the value of the basic concepts of the informational theory of the national educational management in the historical development provides an opportunity to focus directly on the analysis of major domestic and foreign concepts of the informational management of education of our time. The success of the institution of information depends on the management of the process. Informational technologies make it possible to increase the effectiveness of all components of management activities.

Key words: informatization, higher educational institutions, informational program, informational management, management.